

**การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2***
**TEACHER DEVELOPMENT IN PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT,
BAN NON MUANG THA PHLAPPHLA SCHOOL
MAHA SARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

คมปัญญา พงศ์ดิฐา¹, อีระ รุญเจริญ²
Kompanya Phongditha¹, Thira Runcharoen²
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2}
Sripatum University Khon Kaen Campus^{1,2}
Email : kompanya@outlook.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของครูในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 2) เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของครูในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และบันทึกการประชุม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ด้านความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพิ่มมากขึ้น และด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้อยู่ในระดับมาก และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ในวงรอบที่ 2 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความพึงพอใจ

ต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาครู; การวิจัยเชิงปฏิบัติการ; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) Develop teachers' knowledge and understanding of problem-based learning (PBL) at Ban Non Muang Tha Phlap Phla School, under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 2. 2) Enhance teachers' ability to implement problem-based learning at the same school; study teachers' satisfaction with professional development in problem-based learning at Ban Non Muang Tha Phlap Phla School; and investigate students' satisfaction with problem-based learning at Ban Non Muang Tha Phlap Phla School, under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 2. The participants consisted of seven individuals, including five teachers who voluntarily participated in the development program and two key informants. The research instruments included a test, questionnaire, evaluation form, interview form, observation form, and meeting record. The statistical methods used in the study were percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that: 1) In the first cycle, which employed strategies such as self-study of documents, workshops, and internal supervision, the participants demonstrated an increased knowledge and understanding of problem-based learning (PBL). Their ability to design problem-based learning lesson plans was at a high level, and their overall ability to implement problem-based learning was also rated at a high level. 2) In the second cycle, the development of teachers' ability in problem-based learning through internal supervision indicated that the participants' ability to implement problem-based learning remained at a high level. Furthermore, the participants' overall satisfaction with the professional development program in problem-based learning was at the highest level, and the students' satisfaction with problem-based learning was also at the highest level.

Keywords : Teacher Development; Action Research; Problem-Based Learning

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นพลเมือง เป็นความปรารถนาของทุกประเทศ สำหรับประเทศไทย การพัฒนาคนเป็นเป้าหมายสำคัญที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาชาติที่จะสร้างสังคมให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่สังคมมีฐานความรู้ที่มั่นคง ซึ่งแนวทางพัฒนาคนดังกล่าวว่าเริ่มที่การเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีความสนใจที่ตึกงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา อีกทั้งข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ข้อที่ 6 ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนโดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน และวิจัย สร้างนวัตกรรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคม และผู้เรียนในปัจจุบันคือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นตัวตั้ง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เชื่อว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดเชื่อมโยง คิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นผู้ที่มีคุณภาพเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเพื่อค้นหาวิธีการแก้ปัญหาหาร่วมกัน โดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ทำให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ และจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางที่ดีขึ้นด้วย (ประสาธน์ เนืองเฉลิม, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้จัดทำแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมและความสามารถในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จึงต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้ของครูเพราะครูเป็นปัจจัยทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด การศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) การจัดการเรียนรู้ที่จะจัดให้กับมนุษย์เพื่อที่จะทำให้เกิดบุคคลแห่งการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาได้ เพื่อสามารถที่จะเผชิญกับอุปสรรคที่ซับซ้อน ทำทนายการคิด และการตัดสินใจอย่างฉับพลัน ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนควรทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดและการตัดสินใจ

อย่างมีเหตุผล โดยอาศัยฐานข้อมูลจากความรู้ ความคิด หรือประสบการณ์จากการเรียนการสอน (ทิตนา แวมมณี, 2545)

จากการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานประจำปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยฝ่ายงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า จุดที่สถานศึกษาควรพัฒนาจะต้องปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา คือ ด้านความสามารถในการวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ พัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ (โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา, 2567) จากการพูดคุย ปรีกษาหารือกับคณะครูมีความเห็นตรงกันว่าควรแก้ไขปัญหาด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ต่ำอย่างเร่งด่วน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต ซึ่ง สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิด มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) รวมถึงการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากประชุมและร่วมปรึกษาหารือของคณะครูโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลาถึงปัญหา ของโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลาตั้งกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้า จึงมีความสนใจที่จะปรับปรุงแก้ไข ปัญหาโดยการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและพัฒนา ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ของผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด และเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของครู ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของครูในโรงเรียน บ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียน บ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.3 ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.5 เป็นข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูด้านการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่สามารถศึกษาค้นคว้าควบคู่ไปพร้อมกับการแก้ปัญหาและการพัฒนา ได้วิธีการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนของกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

การพัฒนาในวงรอบที่ 1

1. การวางแผน ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา

สภาพปัญหาในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2567 ผู้ศึกษา ค้นคว้า และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้โดยการประชุมระดมความคิด การซักถาม การนิเทศการจัดการเรียนรู้ และศึกษาจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีการศึกษา 2567 พบว่าบุคลากรมีปัญหาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา

1.2.1 การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการทำตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้ โดยใช้เวลาในการศึกษา 3 วัน ระหว่างวันที่ 4 – 6 มิถุนายน 2568

1.2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีกิจกรรมในการดำเนินการ ดังนี้

1.2.2.1 การบรรยายให้ความรู้ ความเข้าใจ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แก่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีเป้าหมายให้บุคลากรที่มีความสนใจและสมัครใจเข้าร่วมการพัฒนาเกิดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยวิทยากรที่ให้ความรู้คือ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีความเชี่ยวชาญการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในวันที่ 10 มิถุนายน 2568

1.2.2.2 การฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้ถูกต้อง แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.2.3 การนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งมีกิจกรรมในการดำเนินการดังนี้

1.2.3.1 การให้คำปรึกษา คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนในช่วงสอน และปรับปรุง แก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องจากการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงในชั้นเรียนต่อไป ระหว่างวันที่ 11-13 มิถุนายน 2568

1.2.3.2 การปรับปรุงแก้ไข ให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในการแก้ปัญหาในการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในขณะประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปใช้ในการจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียน ระหว่างวันที่ 11-13 มิถุนายน

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำข้อมูลจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาและกลยุทธ์การพัฒนามากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

2. การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ดำเนินการดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ร่วมกันดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ

3. การสังเกตผล

ผู้ศึกษาค้นคว้า ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ซึ่งมีวิธีการในการดำเนินการ ดังนี้

1) การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์

2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าขณะปฏิบัติกิจกรรมและหลังปฏิบัติกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้าได้แก่ การสัมภาษณ์ และการประเมิน และการทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ

3) การนิเทศภายใน การนิเทศภายในในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกิจกรรมสำคัญ คือ การให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ และการปรับปรุงแก้ไขปัญหา ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไป จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า ได้แก่ การสัมภาษณ์ และการประเมิน และการสังเกต

4. การสะท้อนผล ดำเนินการดังนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพิ่มมากขึ้น และด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้อยู่ในระดับมาก และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคน ยังมีข้อสงสัยที่ยังไม่ชัดเจนใน 2 ขั้นตอน คือ การสรุปความรู้ และการประเมินผลงานผู้เรียน ส่งผลให้ระดับความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมพิจารณาในการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ยังไม่บรรลุผล โดยได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศภายใน ในวงรอบที่ 2 ต่อไป

การพัฒนาในวงรอบที่ 2

1. การวางแผน ดำเนินการ ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลพบลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามกิจกรรม ในวงรอบที่ 1 เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าบางส่วน ยังไม่พัฒนาได้เหมาะสม ในระดับมากทุกขั้นตอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังมีข้อสงสัยที่ยังไม่ชัดเจนในบางขั้นตอน ได้แก่ การสรุปความรู้ การประเมินผลงานผู้เรียน จึงควรที่จะมีการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากทุกขั้นตอน และควรดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานต่อไป

1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา

จากสภาพปัญหาที่สรุปได้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงดำเนินการประชุมปรึกษาหารือกัน เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2568 เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และปัญหาพร้อมแนวทางหรือกลยุทธ์ เพื่อนำไปใช้ดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลพบลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามกิจกรรมในวงรอบที่ 1 โดยกำหนดกลยุทธ์ที่จะใช้ พัฒนาในวงรอบที่ 2 คือ การนิเทศภายใน

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้นำข้อมูลสภาพปัญหาจากวงรอบที่ 1 มาดำเนินการ วางแผนแล้วร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลพบลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ดำเนินการดังนี้

การนิเทศภายในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริงโดยดำเนินการในระหว่างวันที่ 17 มิถุนายน 2568 ถึงวันที่ 20 มิถุนายน 2568

3. การสังเกตผล

3.1 การนิเทศภายใน กิจกรรมการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการ ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการสัมภาษณ์ความคิดเห็น กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในระหว่างและภายหลังการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แหล่งข้อมูลได้จากผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างที่ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในระหว่างวันที่ 17 มิถุนายน 2568 ถึงวันที่ 20 มิถุนายน 2568

3.2 การสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3 การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามความพึงพอใจ

4. การสะท้อนผล ดำเนินการ ดังนี้

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในวงรอบที่ 2 ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดปัญหา 2) การดำเนินการศึกษาค้นคว้า 3) การสรุปความรู้ 4) การประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือการนิเทศภายใน โดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก อีกทั้งกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของครูในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.00$) คิดเป็นร้อยละ 20.00 และด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) คิดเป็นร้อยละ 82.00 และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) คิดเป็นร้อยละ 76.00 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคน ยังมีข้อสงสัยที่ยังไม่ชัดเจนใน 2 ขั้นตอน คือ การสรุปความรู้ และการประเมินผลงานผู้เรียน ส่งผลให้ระดับความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมพิจารณาในการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ยังไม่บรรลุผล โดยได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศภายใน ในวงรอบที่ 2 ต่อไป

ตารางที่ 1 การประเมินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5
1. ศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้	4	4	5	4	4
2. ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน	4	4	5	4	4
3. กำหนดวัตถุประสงค์ที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์	4	3	5	4	4
4. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายร่วมกัน	4	4	4	3	4
5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4	4	5	4	4
6. ผู้สอนอำนวยความสะดวกสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า	5	4	5	4	4
7. ผู้เรียนสามารถดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่ได้รับ	5	5	4	5	4
8. ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าแบ่งหน้าที่ในการค้นคว้าหาข้อมูล	5	4	5	4	4
9. ผู้เรียนบันทึกการค้นคว้า	4	4	4	3	4
10. ผู้เรียนนำเสนอข้อปัญหาที่ต้องการแก้ไข	4	4	5	4	4
11. สรุปความรู้ใหม่ที่ได้ศึกษาค้นคว้ากับสมาชิกในกลุ่ม	4	4	3	3	3
12. ความรู้ใหม่ที่ได้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3	3	4	4	3
13. ผู้สอนแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความรู้ใหม่ที่ได้	3	4	4	3	4
14. ความรู้ใหม่ที่ได้มาสามารถแก้ปัญหาตามที่กำหนดได้	4	4	3	3	3
15. ผู้สอนแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนหาข้อสรุปและอภิปรายร่วมกัน	3	3	4	4	3
16. วัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	3	3	4	3	3
17. วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	4	4	3	3	4
18. วัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์	3	4	4	3	4
19. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม	3	3	4	3	3
20. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	3	3	4	3	3
$\bar{X}$	3.80	3.75	4.20	3.55	3.65
ระดับความสามารถ	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.79				
ระดับความสามารถเฉลี่ยรวม	มาก				

5.2 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของครูในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ขั้นตอนการกำหนดปัญหา ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน อีกทั้งกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) คิดเป็นร้อยละ 93.60 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) คิดเป็นร้อยละ 96.20

ตารางที่ 2 การประเมินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 (วงรอบที่ 2)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5
1. ศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้	4	4	5	4	4
2. ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ร่วมกัน	4	4	5	4	4
3. กำหนดวัตถุประสงค์ที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์	4	4	5	4	4
4. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายร่วมกัน	4	4	4	4	4
5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน	4	4	5	4	4
6. ผู้สอนอำนวยความสะดวกสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า	5	4	5	4	4
7. ผู้เรียนสามารถดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่ได้รับ	5	5	4	5	4
8. ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าแบ่งหน้าที่ในการค้นคว้าหาข้อมูล	5	4	5	4	4
9. ผู้เรียนบันทึกการค้นคว้า	4	4	4	4	4
10. ผู้เรียนนำเสนอข้อปัญหาที่ต้องการแก้ไข	4	4	5	4	4
11. สรุปความรู้ใหม่ที่ได้ศึกษาค้นคว้ากับสมาชิกในกลุ่ม	5	5	4	4	4
12. ความรู้ใหม่ที่ได้มา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	4	5	5	4
13. ผู้สอนแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความรู้ใหม่ที่ได้	4	5	5	4	5
14. ความรู้ใหม่ที่ได้มาสามารถแก้ปัญหาตามที่กำหนดได้	4	4	5	4	4
15. ผู้สอนแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียนหาข้อสรุปและอภิปรายร่วมกัน	4	4	4	4	4
16. วัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	4	4	5	4	4

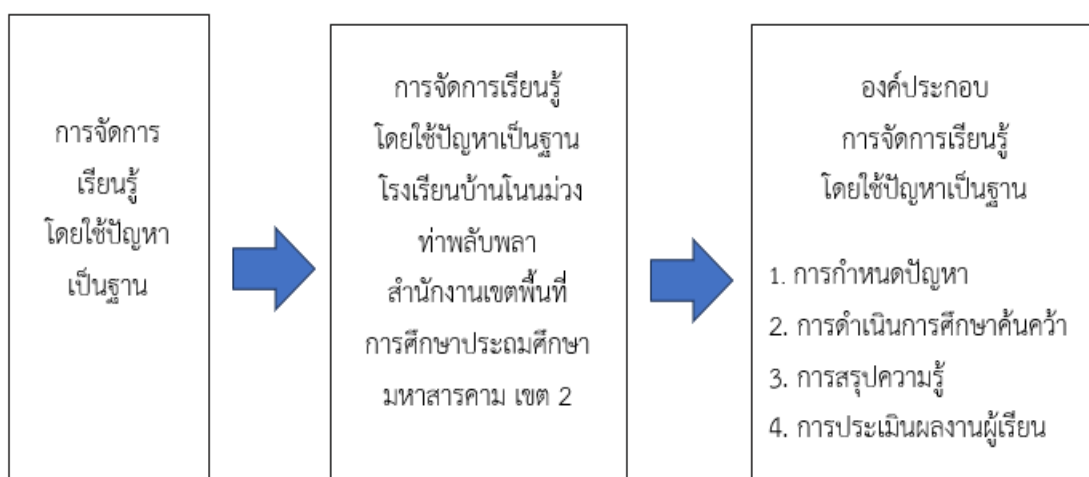
รายการประเมิน	ผลการประเมิน				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5
17. วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	5	5	4	4	4
18. วัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์	4	4	4	4	4
19. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม	4	4	5	4	4
20. ใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	4	4	4	4	4
$\bar{X}$	4.25	4.20	4.60	4.10	4.05
ระดับความสามารถ	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.24				
ระดับความสามารถเฉลี่ยรวม	มาก				

6. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้กลยุทธ์วิธีในการพัฒนา คือ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ (2568) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ กระบวนการนิเทศสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้กระบวนการนิเทศอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษา ญฐกร ดวงพระเกษ (2564) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าการศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของนิภาพร สุธรรมวงศ์ (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายในด้านการจัดการ เรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยรวมหลังได้รับการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพสูงขึ้น อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของนันทวรรณ คงสีปาน (2567) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือกัน เชิงบูรณาการของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลเมืองปัตตานี พบว่าครูมี ความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเชิงบูรณาการ ได้ตั้งผลการทดลองก่อน ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยัง สอดคล้องกับ

ผลการศึกษาของลัดดาพร ศรีทองสุข (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสระพังวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่าหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในแบบบูรณาการอยู่ในระดับ มากที่สุด

7. องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของครูในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของครูในโรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ได้แก่

1) การกำหนดปัญหา หมายถึง ขั้นตอนที่ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดสถานการณ์ปัญหา ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เป็นการกำหนดขอบเขตว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้างเพื่อนำไปสู่ความสนใจในการค้นหาคำตอบ

2) การดำเนินการศึกษาค้นคว้า หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยการสร้างคำถามและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รวบรวมสารสนเทศจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และนำความรู้ที่ศึกษามา ไปรายงานต่อกลุ่ม

3) การสรุปความรู้ หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวบรวมความรู้และแนวคิดของกลุ่มและร่วมกันสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มานั้นว่าเพียงพอที่จะแก้ปัญหาหรือไม่

4) การประเมินผลงานผู้เรียน หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย โดยจะต้องประเมินทักษะด้านความรู้และทักษะทางด้านสังคม และนำข้อมูลหรือสารสนเทศใหม่ที่ได้มาอภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาบรรจุหรือแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8.1.2 ควรจัดอบรมครูผู้สอนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพราะนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดโดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากและนักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

8.2.2 ควรมีการเผยแพร่ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปยังโรงเรียนใกล้เคียง เพื่อสร้างเครือข่ายการปฏิรูปการศึกษา และพัฒนาวิชาชีพครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้เทคนิควิธีหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น เพื่อเกิดความหลากหลายและเป็นแบบอย่างที่จะนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

8.3.2 ควรมีการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาเพิ่มเติม เช่น การศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ. (2568). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการนิเทศสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ณัฐกร ดวงพระเกษ. (2564). **รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ศรีนครินทรวิโรฒ. 22(1). 1-16.
- ทิตินา แหมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวรรณ คงสีปาน. (2567). **การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือกัน เชิงบูรณาการของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลเมืองปัตตานี**. วารสารการบริหารและนิตเทศการศึกษา. 15(3). 67–86.

- นิภาพร สุธรรมวงศ์. (2565). การพัฒนาการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. **วารสารสมาคมพัฒนา
วิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)**. 4(3). 1-14.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2557). การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. มหาสารคาม :
อภิชาติการพิมพ์.
- โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพล. (2567). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปี
การศึกษา 2566 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาสารคาม : โรงเรียนบ้านโนนม่วง
ท่าพล.
- ลัดดาพร ศรีทองสุข. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริม
สมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสระพังวิทยาคม สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดชัยภูมิ. **วารสารครุศาสตร์ปัญญา**. 1(2). 47-60.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). **ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4)
พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.